

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Alcază împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil

împotriva decizie din 5 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-247/23
NR. PIGD 2-21106821-01-3ra-10032023)*

Depunerea tardivă a recursului în cauza de contencios administrativ.
Depășirea termenul legal prevăzut pentru depunerea recursului.

Au examinat anterior cauza judecătorești: Instanța de fond: C. Guzun,
Instanța de apel: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc,

26 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 16 iulie 2021 avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea răspunsului nr. A-1007/21 din 18 iunie 2021, obligarea admiterii cererii nr. B-1007/21 din 20 mai 2021 și a-i recalcula pensia, începând cu data de 10 februarie 2020.

2. În motivarea acțiunii a invocat că, reclamantul la data de 18 mai 2021 s-a adresat cu o cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, prin care s-a solicitat dispunerea efectuării recalculării (majorării) pensiei începând cu data de 15 februarie 2017, ținând cont de vechimea în muncă exercitată de către reclamant în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, ce a fost expediată Casei Naționale de Asigurări Sociale, fiind înregistrată cu nr. B-1007/21 din 20 mai 2021.

3. Astfel, prin cererea depusă a menționat că, prin ordinul Inspectoratului General al Poliției nr. 662-EF din 22 decembrie 2016, a încetat raporturile de serviciu în legătură cu vechimea calendaristică în serviciu ce permite dreptul la pensie, având o vechime de 23 ani, 00 luni, 12 zile.

4. Prin certificatul nr. 34/40-4740 din 09 aprilie 2020, eliberat de către Inspectoratul de Politie Ialoveni al Inspectoratului General al Poliției a Ministerului Afacerilor Interne, se atestă că, Andrei Alcază, în perioada de timp 15 februarie 2017 până la 10 februarie 2020, ce se confirm prin ordinul IGP nr. 61-EF din 15 februarie 2017 și ordinul IGP nr.54-EF, din 10 februarie 2020, a activat în funcția de Șef al Secției Securitate Publică a Inspectoratului de Politie Ialoveni, având o vechime în serviciu în cadrul MAI la data eliberării din funcția deținută - 2 ani 11 luni 25 zile.

5. Conform informației gestionate de către Ministerul Afacerilor Interne vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13, lit. a) al Legii nr. 1544-XII din 23.06.1993, cu privire la asigurarea cu pensie a

militarilor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, la data de 10 februarie 2020 constituie 30 ani 04 luni 20 zile.

6. Prin răspunsul nr. A-1007/21 din 18 iunie 2021, emis de către Casa Națională de Asigurări Sociale a fost informat despre refuzul de a examina cererea depusă, invocând că, lipsesc împuternicirile reprezentantului, motiv din care i-a acordat un termen de 10 zile calendaristice pentru înlăturarea neajunsurilor indicate. Or, cererea a fost depusă personal de reclamant, Andrei Alcază, prin care a solicitat recalcularea pensiei în temeiul art. 61 alin. (1) al Legii 1544-XII din 23.06.1993 privind asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

7. Notează că, conform art. 13, lit. a) Legii nr. 1544-XII din 23.06.1993 cu privire la asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. Dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: a) militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani. Iar art.2 al Legii 1544-XII din 23.06.1993, indică că, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu.

8. Subliniază că, art. 48 al Legii 1544-XII din 23.06.1993, indică că, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului National Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

9. Conform art. 14 lit. a) al Legii 1544-XII din 23.06.1993, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește în următoarele proporții: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în serviciu stabilită la art. 14 lit. a) - 50 procente din suma soldei, pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art.13 lit. a) - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 % din aceste sume.

10. De asemenea, art. 61, alin. (1) al Legii 1544-XII din 23.06.1993, indică că, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce iar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă.

11. La caz, se atestă că, conform informației prezentate de către Ministerul Afacerilor Interne vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) al Legii nr. 1544-XII din 23.06.1993 cu privire la asigurarea cu pensie a militarilor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, la data de 10.02.2020, data încetării raporturilor de serviciu, a constituit: 30 ani, 04 luni, 20 de zile.

12. Conform art. 64 al Legii 1544-XII din 23.06.1993, pensiile stabilite conform prezentei legi se indexează anual, în mărime integrală, la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie creșterea medie anuală a indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent. Indexarea se efectuează din contul bugetului de stat.

13. Pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994, prevede că, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului National Anticorupție și a sistemului penitenciar, se acordă următoarele înlesniri: d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

14. În acest sens, condițiile de asigurare cu pensii a funcționarilor publici cu statut special este reglementată de prevederile Legii nr. 1544 din 23.06.1993, cu privire la asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, însă nicidecum prevederilor Legii nr. 156 din 14.10.1998, privind sistemul public de pensii, așa cum a stătuata instanța de judecată. Or, art. 68 din Legea precizată, indică că, funcționarul public cu statut special beneficiază de pensie în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

15. Suplimentar indică că, conform art. 38 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 288 din 16.12.2012 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, raportul de serviciu al funcționarului public cu statut special poate să înceteze în următoarele situații: c) după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie. Iar, art. 70 alin. (2) aceleași legi indică că, raportul de serviciu al funcționarului public cu statut special care beneficiază de pensie în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, dar care nu cade sub incidența prevederilor alin. (1) din prezentul articol, va înceta în temeiul art. 38 alin. (1) lit. c) din prezenta lege.

16. Astfel, prin prevederile art. 48, 49 din Legea nr. 1544 din 23.06.1993, cu privire la asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, legiuitorul a prevăzut modalitatea de stabilire a pensiilor și solicitarea pensiei pentru militari, inclusiv din corpul de comandă a organelor afacerilor interne.

17. În acest context reține că, instituția abilitată cu competența de achitare a pensiilor și alocațiilor lunare persoanelor, din trupele organelor afacerilor interne este Casa Națională de Asigurări Sociale, care, din 01 ianuarie 2017, a preluat atribuțiile de stabilire și plată a pensiilor persoanelor din trupele organelor afacerilor interne. Or, conform Hotărârii de Guvern nr. 1427 din 28.12.2016 cu privire la preluarea atribuțiilor de plată a pensiilor și prestațiilor sociale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, sistemul penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului și Centrului National Anticorupție, Casa Națională de Asigurări Sociale efectuează plata pensiilor și prestațiilor sociale începând cu 01 ianuarie 2017, în mărimile stabilite de instituțiile menționate la pct. 1 din hotărâre.

18. Conform hotărârii nominalizate, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Serviciul de Protecție și Pază de Stat a prezentat Casei Naționale de Asigurări Sociale, listele beneficiarilor de pensii și prestații sociale. Or, art. 49 pct. (3) al Legii menționate, indică că, organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate.

19. Astfel, instituțiile de forță sunt organele abilitate pentru eliberarea calculului vechimii în serviciu și a soldei bănești, pentru fiecare beneficiar de pensie.

20. Totodată art.47 alin. (2) din Constituție, garantează cetățenilor dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor, iar drepturile date se referă la drepturi incluse în categoria drepturilor sociale. Caracteristica conceptuală a acestora constă în faptul că, ele nu au un caracter necondiționat și că, pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege.

21. Această caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale.

22. În același timp, implementarea prevederilor legale nu poate fi în conflict cu principiile constituționale, astfel încât normele legale relevante nu pot nega și nici stinge drepturile sociale garantate constituțional.

23. Astfel, un drept social, inclusiv dreptul la pensie, este obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană. Iar, în cazul în care quantumul pensiei stabilite este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată.

24. Mai menționează că, art. 3 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, indică că, dreptul de asigurare socială, fiind garantat de stat, se exercită în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări sociale, în baza principiilor unicității, egalității, solidarității sociale, obligativității, contributivității, repartiției și autonomiei. Dreptul la pensie este un drept preconstituit încă din perioada activă a vieții individului, acesta fiind obligat prin lege să contribuie la bugetul asigurărilor sociale de stat procentual raportat la nivelul venitului realizat. Corelativ, se naște obligația statului ca în perioada pasivă a vieții individului să-i plătească o pensie al cărei quantum să fie guvernat de principiul contributivității, cele două obligații fiind intrinsec și indisolubil legate.

25. Astfel că, de la îndeplinirea condițiilor legale pentru persoană - vârstă și stagiul de cotizare, apare obligația statutului de a achita pensie, care se stabilește în modul reglementat de lege ținându-se cont de mai multe criterii.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

26. Prin hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Alcază către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ și obligarea la recalcularea pensiei, s-a respins, ca fiind neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

27. La 7 decembrie 2021 avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază, a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 30 noiembrie 2021.

28. La 23 martie 2022 avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 30 noiembrie 2021, solicitând casarea hotărârii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

29. Prin decizia din 5 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Andrei Alcază împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din 30 noiembrie 2021.

30. În motivarea soluției, instanța de apel a stabilit că, concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, corespund circumstanțelor de fapt. A reiterat prevederile art. 61 al Legii asigurări cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993.

31. Totodată Curtea de Apel Chișinău s-a alienat soluției instanței de fond privind netemeinicia pretenției privind admiterea cererii înregistrate cu nr. B-1007/21 din 20 mai 2021 și recalcularea a pensiei începând cu data de 10 februarie 2020. Stabilind că, de la 28 decembrie 2016 Andrei Alcază beneficiază de dreptul la pensie pentru vechime în muncă, calculată și stabilită de Ministerul Afacerilor Interne. În legătură cu necesitatea de serviciu a fost reangajat în Organele Afacerilor Interne, unde a activat în perioada 15 februarie 2017-10 februarie 2020, fiind încetate relațiile de muncă prin Ordinul Inspectoratului General al Poliției nr. 54ef. din 10 februarie 2020, iar această circumstanță nu poate constitui drept temei pentru recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, prin includerea la stabilirea acesteia a vechimii de muncă obținute după data realizării dreptului la pensie pentru vechime în muncă – 28 decembrie 2016. Întrucât, dreptul la pensie pentru vechimea în muncă apare o dată, și anume, după eliberarea din serviciu cu dreptul de recalculare în condițiile legii.

32. A subliniat instanța de apel că, pensiile stabilite în baza Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, pot fi recalulate doar în temeiul art. 61 din Legea vizată. Or, normele invocate de Andrei Alcază în conținutul acțiunii ca temei de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă se referă la condițiile de stabilire a pensiei și mărimea pensiilor la eliberarea inițială din serviciu, pe când în speță reclamantul a solicitat stabilirea repetată a mărimii pensiei pentru vechimea în muncă în legătură cu reangajarea acestuia în serviciu.

33. Completul judiciar a reținut la caz argumentul instanței de fond care a stabilit că, din materialele cauzei rezulte că la 28 decembrie 2016, lui Andrei Alcază i-a fost stabilită pensia, respectiv perioada de activitate după stabilirea pensiei va fi luată în considerare la stabilirea pensiei pentru limita de vârstă în temeiul art. 61 alin. (2) din Legea nr. 1554 din 23 iunie 1993, care se referă la pensia stabilită pentru limită de vârstă și este aplicabil cazului doar în situația în care la stabilirea pensiei au fost aplicate art. 2 alin. (2) din aceeași Lege, condiție însă ce nu rezultă la caz. Or, nefiind contestate de părțile în litigiu, pensia reclamantului a fost stabilită la eliberarea din serviciu conform art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1554 din 23 iunie 1993 și nicidecum la prelungirea termenului de aflare în serviciu conform art. 2 alin. (2) din legea menționată.

34. Mai mult a reținut că, Andrei Alcază putea pretinde la stabilirea unei noi mărimi a pensiei, doar în cazul în care dispunea de dreptul la diferite pensii, însă, în speța dedusă judecății, astfel de circumstanțe nu s-au constatat, reclamantul/apelant a pretins din nou la aceeași categorie de pensie, de care beneficiază din 28 decembrie 2016. La fel, această concluzie derivă și din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensie, care de asemenea nu admite stabilirea din nou a aceleiași categorii de pensie.

35. La fel instanța de apel a menționat că, conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, Andrei Alcază nu se încadrează în categoria persoanelor ce ar putea să beneficieze de recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu, având în vedere faptul că acestuia anterior i-a fost stabilită pensie pentru vechimea în muncă și este deja beneficiar de pensie pentru vechime în muncă stabilită conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993.

36. A mai reținut că, atunci când pensia a fost stabilită la 28 decembrie 2016 conform Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 cu privire la asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, urmare a reangajării în serviciu militar și obținerii a unei noi vechimi în serviciu, Andrei Alcază nu este în drept de a solicita Casei Naționale de Asigurări Sociale stabilirea unei noi pensii pentru vechime în muncă. Or, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale de a reexamina și stabili din nou mărimea pensiei lui Andrei Alcază, cu actualizarea mărimii în raport cu vechimea obținută la 15 februarie 2017, se vor sfida prevederile legale, și anume, că recalcularea mărimii pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a

prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare.

37. A notat că, instanța de fond just a reținut că, Andrei Alcază poate beneficia ulterior conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în redacția Legii nr. 282 din 16 decembrie 2016, Monitorul Oficial 472-477/27 decembrie 2016, în vigoare din 1 ianuarie 2017) în coroborare cu Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensie, la momentul depunerii cererii, de stabilirea pensiei pentru limita de vârstă în condiții generale unde în stagiul de cotizare vor fi incluse toate perioadele contributive.

38. Totodată a subliniat că, Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nu prevede dreptul la recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă stabilită anterior sau stabilirea repetată a pensiei pentru vechime în muncă după o eventuală reangajare a beneficiarului de pensie și obținerii unei noi vechimi de muncă, adică nu se admite stabilirea din nou a aceleiași categorii de pensie.

39. În acest context, instanța de apel nu a putut reține argumentele apelantului/reclamant, Andrei Alcază, menționând că acesta interpretează eronat normele de drept și situația de fapt, iar concluzia primei instanțe este rezultatul unei interpretări corecte a normelor de drept material cu aprecierea juridică cuvenită a probelor.

40. Tot la 5 octombrie 2022, judecătorul Curții de Apel Chișinău, Ecaterina Palanciuc, a formulat opinie separată asupra soluției cererii de apel declarate de către Andrei Alcază împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, din 30 noiembrie 2021.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

41. La 19 ianuarie 2023 avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 5 octombrie 2022, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârile instanțelor inferioare, anularea răspunsului nr. A-1007/21 din 18 iunie 2021, admiterea cererii înregistrate cu nr. B-1007/21 din 20 mai 2021, recalcularea pensiei începând cu 10 februarie 2020.

42. În motivarea recursului a reiterat cele invocate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

POZIȚIA INRIMARULUI

43. Prin referința depusă la 16 martie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat respingerea cererii de recurs ca fiind neîntemeiată..

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

44. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

45. Art. 191, alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.”

46. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

47. Art. 245 Cod administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

48. Art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1);

49. Art. 195 din Codul administrativ:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.”

50. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

51. Art. 111 din Codul de procedură civilă:

„Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.”

52. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

53. Examinând admisibilitatea recursului depus de avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază, împotriva deciziei din 5 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din motivele ce succed.

54. Din actele cauzei rezultă că, la 16 iulie 2021 avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea răspunsului nr. A-1007/21 din 18 iunie 2021, obligarea admiterii cererii nr. B-1007/21 din 20 mai 2021 și a-i recalcula pensia, începând cu data de 10 februarie 2020.

55. Prin hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Alcază către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ și obligarea la recalcularea pensiei, s-a respins, ca fiind neîntemeiată.

56. La 5 octombrie 2022, Curtea de Apel Chișinău, a pronunțat în ședință publică dispozitivul deciziei.

57. La 11 octombrie 2022, dispozitivul deciziei a fost notificat participanților la proces prin intermediul poștei electronice, inclusiv la adresa electronică a avocatului Stanislav Bordian, stat086@imbox.ru (f. d. 100).

58. Potrivit extrasului din poșta electronică, Curtea de Apel Chișinău a notificat participanților la proces decizia motivată, în mod electronic, la data de 26 decembrie 2022. (f. d.101).

59. La 19 ianuarie 2023 avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 5 octombrie 2022.

60. În conformitate cu art. 245 alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

61. Raportat la cele expuse supra, este cert că legiuitorul a prevăzut depunerea recursului separat de motivarea acestuia, respectiv, termenul de declarare și cel de prezentare a motivării recursului curg din momente diferite dies a quo, și anume: în temeiul art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, de la notificarea dispozitivului deciziei instanței de apel.

62. Prin urmare, având în vedere cele constatate, este cert că termenul de 30 de zile, prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului), pentru prezentarea recursului a început să curgă din data de 12 octombrie 2022, ziua imediat următoare celei în care recurentului i-a fost notificată copia dispozitivului deciziei din 5 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a expirat la 10 noiembrie 2022.

63. Cu toate acestea, în pofida obligațiilor sale procesuale, recurentul nu a depus recursul împotriva deciziei din 5 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău în interiorul termenului legal, motiv pentru care survin consecințele art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ – recursul se declară inadmisibil, în special, când recursul a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(1).

64. Distinct acestor circumstanțe, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că de la momentul notificării prin intermediul poștei electronice a dispozitivului deciziei din 5 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, recurentul a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul procedural și a depune recurs în interiorul termenului instituit la art. 245 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului). Or, fiind interesat în soarta soluționării prezentului litigiu, recurentul trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea în termen a recursului.

65. Se mai reține că potrivit art. 24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească

obligățiile cu bună credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

66. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului), este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage drept consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

67. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 65 alin.(1), (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

68. Astfel, din materialele cauzei, precum și din conținutul recursului depus de avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază, instanța de recurs reține că, ultimul n-a făcut uz de prevederile art.65 alin.(1) și (2) din Codul administrativ și nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului.

69. Totodată, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

70. Imperioase speței sunt și dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov contra Ucrainei, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

71. În acest caz, Înalta Curte a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

72. În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază, ca fiind inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

73. Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și a dreptului la un recurs efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurenta a neglijat dreptul de valorificare 14 a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de către instanța de judecată.

74. Având în vedere considerentele menționate și faptul că avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază nu a respectat prevederile imperative ale 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului), instanța de recurs concluzionează că recursul depus de către avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază împotriva deciziei din 16 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău trebuie declarat inadmisibil.

75. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 246 alin. (2) lit.d) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de avocatul Stanislav Bordian în interesele lui Andrei Alcază.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc